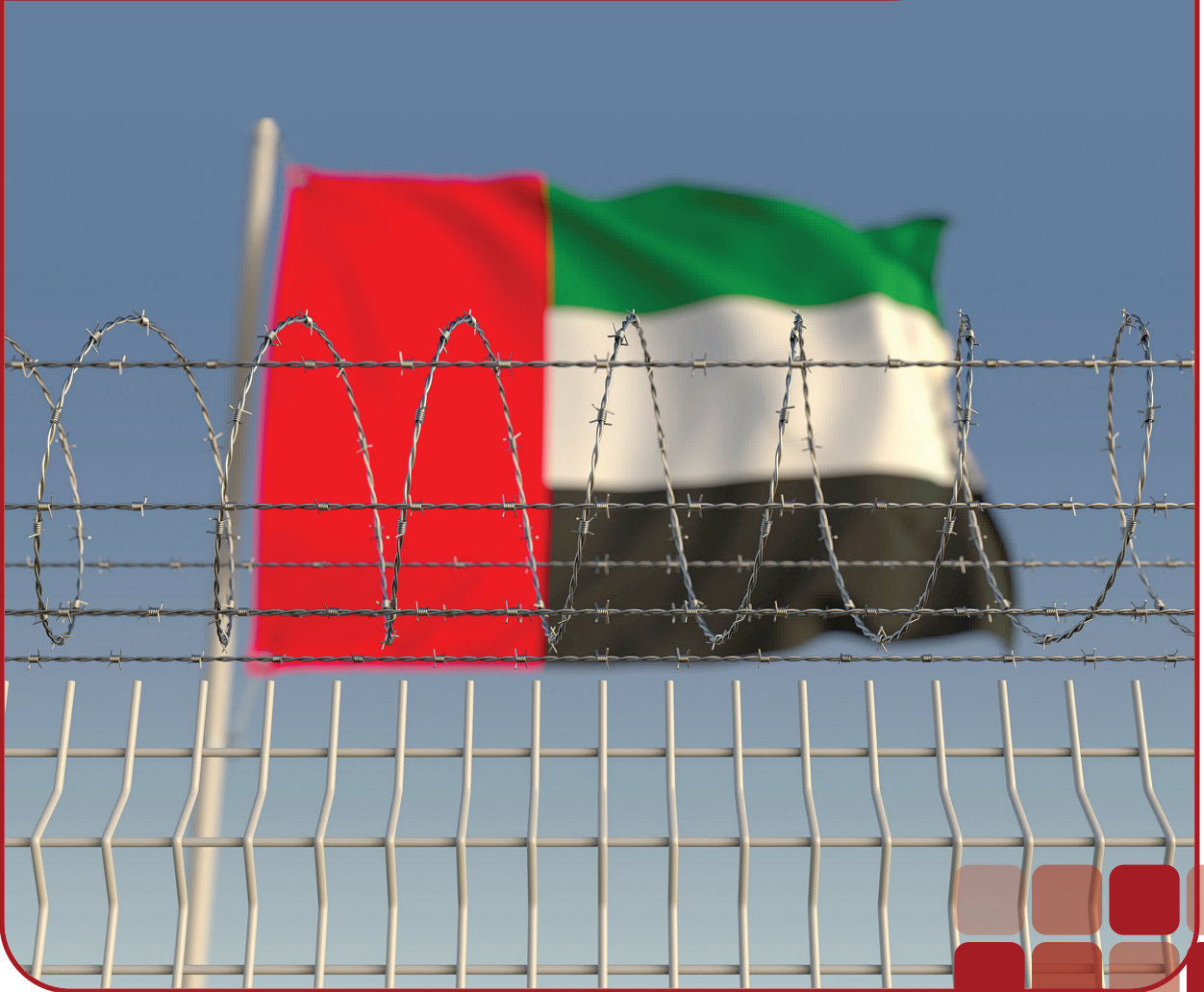
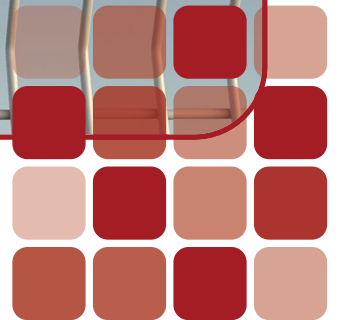

BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ'NİN REJİM MUHALİFLERİYLE MÜCADELE STRATEJİSİ

MEHMET RAKİPOĞLU

Ortadoğu Araştırmaları Merkezi
مرکز دراسات الشرق الأوسط
Center for Middle Eastern Studies

Telif Hakkı

Ankara - TÜRKİYE ORSAM © 2020

Bu çalışmaya ait içeriğin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu çalışmada yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.
ISBN : 978-605-06852-6-8

Ortadoğu Araştırmaları Merkezi

Adresi : Mustafa Kemal Mah. 2128 Sok. No: 3 Çankaya, ANKARA

Telefon : +90 850 888 15 20 Faks: +90 (312) 430 39 48

Email : info@orsam.org.tr

Fotoğraflar : Shutterstock

BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ'NİN REJİM MUHALİFLERİYLE MÜCADELE STRATEJİSİ

Yazar Hakkında

Mehmet Rakipoğlu

Sakarya Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakóltesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde lisans eğitimini tamamladı. 2015-2016 akademik yılında Polonya'nın Szczecin şehrinde Erasmus programı kapsamında eğitim gördü. 2015-2017 yılları arasında Sakarya Üniversitesi Ortadoğu Enstitüsü'nde öğrenci asistanı olarak görev yaptı. 2017-2019 arası aynı enstitüde YÖK 100/2000 bursiyeri olarak görev yaptı. 2017'den beri aynı enstitüde Ortadoğu Çalışmaları alanında doktora programına devam eden Rakipoğlu, 2019'dan beri Batman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi Uluslararası İlişkiler Bölümünde araştırma görevlisi olarak görev yapmaktadır. Araştırma alanları arasında Körfez ülkelerinin dış politikaları, Türkiye'nin Körfez politikası ve siyasal İslam, Ortadoğu'da toplumsal hareketler, din-siyaset ilişkileri gibi konular yer almaktadır.

Nisan 2020

İçindekiler

Giriş	3
Başarısız Propaganda Araçları	
Yönetim Açısından İşlevsel Siyasal Sistem	5
Hukuki Düzenlemeler	5
Anayasal Çerçeve.....	6
Siber Suçlar Yasası.....	8
“Terör” Yasası	8
Keyfi Tutuklamalar ve Adaletsiz Yargı Süreçleri	9
İşkence, Kötü Muamele ve Tutukluluk Sürelerinin Keyfi Uzatılması	10
<i>Ahmed Mansur</i>	11
<i>Dr. Nasır bin Ğays</i>	15
<i>Usame en-Neccar</i>	16
Sonuç	17
Son Notlar	18

Giriş

Ortadoğu'nun modern anlamda haritalandığı tarihten bu yana yöneticiler -birkaç istisnai durum dışında- iktidarlarını koruma adına birçok hukuk dışı uygulamaya yönelmiştir. Bu uygulamalar sadece ülkeleriyle sınırlı kalmamış birçok kez sınır dışında da insan haklarını ihlal eden boyutlara ulaşan faaliyetler yürütülmüştür. Örneğin iktidardaki elitler rejimlerine meydan okuyan veya meydan okuma potansiyeline sahip isimlere yurtdışında suikastler düzenlemiştir. Bu anlamda son yıllarda Dubai emirliğini küresel ticaretteki merkezi konumuyla öne çıkararak kendisini lüksün ve refahın merkez üssü olarak lanse eden Birleşik Arap Emirlikleri'nin (BAE) insan hakları karnesinin oldukça problemlili olduğu söylenebilir.¹ Diğer bir deyişle BAE'nin ticari ve finansal merkez olma propagandasının arkasında ifade ve basın özgürlüğünün sistematik şekilde ortadan kaldırıldığı bir ortam gözlenmektedir.

1971 anayasası her vatandaşa düşünce ve ifade özgürlüğü sağlamış olsa da 2010'da Arap ayaklanmalarının başlamasıyla devam eden 10 yıllık süreçle beraber BAE liderliği ülke içeri- sindeki her türü eleştiriye ve liderliğe meydan okuyan reform taleplerine yönelik kontrol edici ve ortadan kaldırıcı önlemler ve yeni uygulamalar geliştirmiştir. Örneğin Arap ayaklanmalarının Körfez'e sıçradığı 2011 yılı sonrasında BAE liderliği muhalefeti sessizleştirmek adına bir dizi hukuki düzenlemeyi hayata geçirmiştir. Bu anlamda 2012 yılında Siber Suç Yasası (Cybercrime Law) çıkartılmıştır. Söz konusu yasa BAE yönetimine ülkede reform talebinde bulunan yahut yönetimi sanal ortamda eleştiren isimlerin tutuklanması yönünde tam yetki sağlamıştır. Bununla birlikte söz konusu yasa yönetime keyfiyet atfederek korkutmanın bir araç olarak kullanılmasına, keyfi tutuklama, zorla kaybetme, haksız yargılama, işkence ve sınır dışı etme gibi hukuk

dışı eylemlerin önünü açmıştır. Bu yasa ile bağlantılı olarak 2014'te Terör Yasası (Terrorism Law) yürürlüğe girmiştir. Bu yasa da Siber Suç Yasası'na benzer şekilde BAE yönetiminin keyfi eylemlerine dayanak oluşturmuş ve hukuk dışı faaliyetlerini "meşrulaştırmıştır". Nitekim Terör Yasası BAE'li yetkililere göre, yönetime karşı çıkan şahıslara suç isnat etme ve kendi belirledikleri kararlara göre süresiz tutuklama hakları tanımıştır. Bu anlamda birçok uluslararası insan hakları örgütüne göre, BAE yönetimi en az 200 kişiyi siyasi görüşlerinden ötürü tutuklamıştır.²

Başarısız Propaganda Araçları

BAE'nin insan hakları, ifade ve düşünce özgürlüğü bağlamında olumlanamayacak bir karnesi olmasına rağmen dini ve siyasi alanda propaganda kampanyası sürdürdüğü görülmüştür. Bu anlamda Hamza Yusuf, Abdullah bin Beyye gibi isimler BAE yanlısı söylemler geliştirmektedir. Örneğin Hamza Yusuf bütün bu insan hakları ihlallerini hiçe sayarak BAE'nin dünyanın en toleranslı ülkesi olduğunu ifade etmiştir.³ Batı dünyasında en çok tanınan Müslüman olan Hamza Yusuf'un bu söylemi politik düşüncesindeki itaat mefhumunu ortaya koymakla birlikte⁴ bu söylemle BAE'nin Batı'daki imajına katkı sağlanması amaçlanmıştır. Benzer şekilde Ortadoğu'da birçok ülkede tanınan Abdullah bin Beyye de bu minvalde açıklamalar yapmıştır. Ayrıca iki isim BAE kontrolündeki Tabaa isimli kuruluştaki üst düzey görev almakta ve dinler-arası diyalog başta olmak üzere yürütülen uluslararası projelerde yer almaktadır. Dolayısıyla BAE insan hakları ihlallerini din adamları ile ortadan kaldırmaya, iktidara dini meşruiyet zemini hazırlamaya çalışmaktadır. Bu anlamda Papa'nın BAE ziyareti yanında, 2019 yılının tolerans yılı ilan edilmiş olması da bir diğer örnek olarak gösterilebilir. BAE'nin Yemen iç savaşı başta olmak üzere bölge siyasetindeki yıkıcı rolünden⁵ dolayı bozulan imajının

yenilenmesi için düzenlenen bu faaliyetlere rağmen yönetimin uygulamaları söylemlerini gölgede bırakmaktadır.⁶ Bu anlamda Mısırlı roman yazarı, siyasi ve kültürel yorumcu Ahdaf Soueif 26 Şubat 2020'de Abu Dabi'de düzenlen Hay Festivali'nde yaptığı konuşmada BAE ve Mısır'da yaşanan insan hakları ihlallerine değinmiştir. BAE'li yetkililerin adil olmayan yöntemlerle tutukladığı iki kişinin de festivalde olması gerektiğini dile getiren Soueif'un eylemci Ahmet Mansur ve hukukçu Muhammed el-Rukun'u savunması Abu Dabi'de şaşkınlıkla karşılanmıştır.⁷ Öte yandan Dünya Alimler Birliği Başkanı Ahmed er-Raysuni de BAE'yi dünyada savaş ve nefreti körüklemekle suçlayan açıklamalarda bulunmuştur.⁸

Her ne kadar yurtdışında, yönetime gelme ihtimali yüksek prensleri saf dışı etme konusunda meşum uygulamalara imza atan Suudi Arabistan kadar olmasa da, BAE'nin de Yemen'de çocuk ve kadınların da içinde bulunduğu sivil alanları hedef alma konusunda kötü şöhretli bir aktör olduğu söylenebilir. Bunun yanında BAE'nin Batılı ülkelerden satın aldığı askeri teçhizatı Yemen'deki el-Kaide-DAEŞ gibi örgütlere aktardığı ve Yemen'in bölünmesini isteyen Güney'deki ayrılıkçı hareketleri desteklediği⁹ Yemenli yetkililer¹⁰ ve uluslararası örgütler tarafından da iddia edilmektedir. Öte yandan BAE Suriye'de yüzbinlerce insanın ölmesinden sorumlu Beşar Esed rejimi ile ilişkileri yeniden kurmakta¹¹, PKK/PYD ve FETÖ terör örgütlerine doğrudan ve dolaylı destek sağlamaktadır.¹² Dolayısıyla BAE siyasi elitleri çıkarlarına dayalı bir siyaset izlemektedir. Bu anlamda BAE ulusal-rejim çıkarlarının aleyhine hareket eden ülke, hareket, ideoloji ve isimlere yönelik kampanya başlatmıştır. Katar-Türkiye, Müslüman Kardeşler, siyasal İslam¹³ ve muhalif sesler bu açıdan ön plana çıkmıştır. Örneğin Emirlik Medya ve Çalışma Merkezi'nin

raporlarına göre, 2016 yılında sosyal medyada Katar'a sempati duymalarından ötürü tutuklananların sayısı 300 civarındadır.¹⁴

Bu anlamda birden fazla kişi, 2019 Asya Kupası sonrasında Katar Milli Futbol Takımı'nın formasını Emirlik topraklarında giymekte oldukları gerekçesiyle gözaltına alınmıştır. 2012'de çıkarılan siber suç kanunu ve 2014'te çıkarılan terör yasası ile gözaltı ve işkencenin hukuki dayanakları oluşturulmuştur. Öte yandan ifade özgürlüğünün de BAE içerisinde oldukça sınırlı olduğu söylenebilir. Bu anlamda çevrimiçi eylemci ve muhalif kişiler gözetleme teknolojileri aracılığıyla sürekli gözetim altında tutulmaktadır. Bu anlamda BAE yönetimi 2015'te Abu Dabi'de kurulan DarkMatter isimli firma aracılığıyla Ürdünlü gazeteci Taysir en-Neccar, Nasır bin Ğays, Ahmed Mansur gibi muhaliflere yönelik sistematik adımlar atmaktadır.¹⁵ Öte yandan BAE muhaliflerle mücadelesinde önemli yer tutan bu teknolojiye Ocak 2015 ile Ekim 2016 arası İngiliz firmalarla yaptığı anlaşmalar kapsamında 18 milyon pound harcamıştır.¹⁶ BAE'nin gözetleme teknolojileri ve casusluk yazılımları konusunda işbirliği yaptığı kritik aktörlerden biri de İsrail'dir. Bu anlamda, İsrail'den alınan teknolojinin de ülke içerisinde vatandaşlar ve yabancılar üzerinde kullanıldığı söylenebilecektir. Sanal ortamda hesapları hacklenen/ele geçirilen, taciz edilen veya online aktivizmden ötürü tutuklanan insan sayısında da gözle görülen bir artış olduğundan söz etmek mümkündür. Bu anlamda bu çalışmada ilk olarak BAE'nin politik sisteminden kısaca bahsedilecektir. Sistemin BAE yönetimi açısından nasıl elverişli olduğuna değinildikten sonra ikinci olarak BAE'nin düşünce özgürlüğünü kısıtlayan hukuksal düzenlemeler incelenecektir. Son olarak BAE'deki önemli üç eylemci siyasi tutuklu¹⁷ örnek olay olarak aktarılacaktır.

Yönetim Açısından İşlevsel Siyasal Sistem

1971'de bağımsızlığını ilan edene kadar BAE, bugün Abu Dabi, Dubai, Acman, Füceyre, Resü'l-Hayme, Şarika ve Ummül-Kayveyn olarak bilinen Ateşkes Devletleri (Trucial States) adı altında İngiliz sömürüsü altında kalmıştır. Söz konusu yedi emirlik kendi hükümdarları tarafından yönetilmektedir. Bu anlamda BAE politik olarak iki meclisli sistem ile idare edilmektedir. Federal Yüksek Meclis BAE'nin en yüksek anayasal, yasama ve yürütme otoritesidir.¹⁸ Her emirliğin kendi yöneticisi ile temsil edildiği bu mecliste devlet başkanı ve yardımcısı seçilir. Emirliğin genel politikaları belirlenir. Federal kanunlar onaylanır ve Federal Yüksek Mahkeme atamaları yapılır. Öte yandan devlet başkanı Abu Dabi emiri olması geleneği devam ettirilmektedir. 2004'ten bu yana bu görevi sürdüren Şeyh Halife bin Zayid el-Nahyan BAE'nin başbakanını Dubai emirliğinden atama hakkına sahiptir. Her ne kadar söz konusu atamalar hukuksal (de jure) olarak gerçekleşse de gerek devlet başkanlığının Abu Dabi emirliğine gerekse başbakanlığının Dubai emirliğine tahsis edilmesi fiili (de facto) olarak babadan oğula geçen (hereditary) bir sistem üzerine inşa edilmiştir. Öte yandan BAE'de siyasi parti kurmak yasaklanmıştır. Benzer şekilde ülkedeki sembolik demokratik seçimler 20 üyesi Federal Yüksek Meclis tarafından diğer 20 üyesi seçimle göreve gelen 40 üyeli Federal Ulusal Konsey üzerinden gerçekleşmektedir. Söz konusu Konsey'in yasama yetkisi bulunmamaktadır ve kararları tavsiye niteliğindedir. Dolayısıyla Konsey'e seçilen üyelerin fiili anlamda BAE siyasetine bir etkisi yoktur.

Son olarak BAE'nin yargı sistemi bağımsız değildir. Her emirliğin yürütme aygıtına ve fiili kontrolüne bırakılan yargı, emirlerin ve en son devlet başkanının direktifleri doğrultusunda karar

vermektedir. Söz konusu durum BAE'nin hukuk devleti ve demokratikleşme bağlamında ciddi eleştirilere maruz kalmasına yol açmaktadır. Bununla birlikte her emirlik yönetimin güvenliği bağlamında tehdit olarak gördüğü unsurlara karşı ortak hareket etmektedir. Örneğin Abu Dabi ile Dubai yönetimleri, Dubai'nin yoğun ticari ilişkileri sebebiyle, İran ile ilişkilerin nasıl yürütülmesi gerektiği konusunda ortak hareket edememelerine rağmen¹⁹ yönetime tehdit olarak algıladıkları siyasetçilere, eylemcilere, akademisyenlere yönelik ortak politika takip etmektedirler. Söz konusu durum BAE'deki siyasal sistemin elverişli olmasından kaynaklanmaktadır. Diğer bir deyişle BAE'yi oluşturan yedi emirlik rejim güvenliğine tehdit olarak gördükleri aktörleri tehdit olmaktan çıkarmak adına siyasal sistemi kendi lehlerine kullanmaktadır. Her ne kadar teoride federal olsa da oldukça merkezileşmiş BAE siyasal sistemi²⁰ rejim güvenliğini öncelemiş ve bu minvalde emirlikler ortak tehditlere karşı işbirliği geliştirmiştir. Bu anlamda BAE'yi oluşturan yedi emirlik 2010 sonrası baş gösteren rejim karşıtı ayaklanmaları ortak tehdit olarak algılamıştır. Söz konusu ayaklanmaları BAE içerisinde tetikleyebilecek olan muhalif seslere yönelik ortak siyaset izlenmiştir. 2010 sonrası ortaya çıkan siyasi konjonktür emirliklerin muhalif seslere yönelik sert politikalar izlemesini elzem kılmıştır. Bu anlamda birçok yasa çıkartılmış ve yeni hukuki düzenlemelere gidilmiştir.

Hukuki Düzenlemeler

BAE Arap ayaklanmaları ile birlikte ifade özgürlüğünü sistematik olarak kısıtlamıştır. Benzer şekilde muhalif eylemci, gazeteci, öğrenci ve hukukçuların siyasi açıklamalarına sınırlamalar getirmiş, bazılarının reform taleplerinden dolayı işlerine son vermiştir. Bu anlamda daha fazla siyasi hak ve özgürlük talep eden isimler tutuklanmıştır. Kasım 2011'de BAE5 (UAE5) olarak

bilinen yargılama süreci bu anlamda devam edecek olan davaların ilkidir. Bu davada ileride detaylarıyla verilecek olan Ahmed Mansur, Nasır bin Gays gibi isimler de tutuklanmıştır. Keyfi tutuklamaların bir diğeri de 2013'te BAE94 (UAE94) olarak bilinen davayla gerçekleşmiştir.²¹ Söz konusu davada bir grup akademisyen ve hukukçu hükümeti devirmeye teşebbüs ve demokratik reform talep eden imza kampanyası düzenleme "suçlarından" yargılanmıştır. 94 kişinin 69'u suçlu bulunup 7-15 yıl arası hapis cezasına çarptırılmıştır.²² Bu tarihten itibaren BAE yönetimi Bağımsız Hukukçular Derneği ve Öğretmenler Derneği gibi birçok bağımsız sivil toplum örgütüne baskı ve yıldırma politikaları uygulamıştır. Nitekim mezkur örgütler demokratik reformlardan yana durmuşlardır. Dahası Müslüman Kardeşler'in BAE'deki temsilcisi olduğu iddia edilen el-Islah hareketine yönelik de tutuklamalar gerçekleşmiştir. Hareketin bazı üyeleri BAE vatandaşlığından çıkarılmıştır.²³ Söz konusu baskı politikaları bir takım "hukuksal" düzenleme sonrasında daha

da artmıştır. Bu anlamda BAE anayasası ve son hukuksal düzenlemeler önem arz etmektedir.

BAE anayasası Aralık 1971'de kabul edilmiştir. Bu anlamda anayasanın 26. maddesi bütün vatandaşların kişisel özgürlüğünün olduğunu ifade etmektedir. 30. madde ise düşünce özgürlüğünü ve bu düşünce özgürlüğünün sözlü, yazılı veya başka araçlarla ifade etmenin yasaların öngördüğü şekilde garanti edildiğini belirtmektedir.

Anayasal Çerçeve

BAE anayasası Aralık 1971'de kabul edilmiştir. Bu anlamda anayasanın²⁴ 26. maddesi bütün va-

tandaşların kişisel özgürlüğünün olduğunu ifade etmektedir. 30. madde ise düşünce özgürlüğünü ve bu düşünce özgürlüğünün sözlü, yazılı veya başka araçlarla ifade etmenin yasaların öngördüğü şekilde garanti edildiğini belirtmektedir. Dolayısıyla anayasa düşünce ve ifade özgürlüğü bağlamında demokrat bir profil çizmektedir. Fakat 1980 yılında çıkarılan 15 numaralı Federal Yasa'nın 70-85 arasındaki maddeleri BAE devlet başkanlarının eleştirilemeyeceğini belirtmektedir. Benzer şekilde çıkarılan ceza kanunu ile rejimin güvenliğini tehlikeye sokan, kamusal düzeni ihlal eden girişimlerde bulunan, iletişim ve bilgi teknolojilerini kullanarak yanlış haber ve bilgi yayan kişilere yönelik cezaları daha da kolaylaştırmıştır. Ayrıca, 1980 yılında çıkarılan 15 numaralı Federal Yasa dahili ve harici yayınlara sansür uygulanmasına izin vermiştir.²⁵ Bu anlamda anayasanın çizdiği çerçevenin BAE rejimini korumaya yönelik olduğu söylenebilir. Öte yandan hukuksal açıdan incelendiğinde BAE anayasası ve kanunlarının birbiriyle çeliştiği görülmektedir. Nitekim anayasa BAE vatandaşlarına toplanma ve toplantı yapma özgürlüğü imkanı tanıırken, ceza kanunun 180. maddesi hükümeti değiştirmek isteyen ve bu minvalde faaliyet yürütecek olan her türlü oluşumun yasaklanmasını ve girişimde bulunanların tutuklanmasını sağlamaktadır. Belirsiz bir dil içeren madde rejimin keyfiyetine bağlı olarak herhangi bir hareket/oluşum veya örgüte üye olan kişilerin 10 yıla kadar hapis cezası alabileceğini ortaya koymaktadır. Anayasanın 1. maddesinin 180. fıkrası da muhalefet yapabilme potansiyeline sahip oluşumların suç teşkil edebileceğini belirtmektedir. Bununla beraber anayasanın 28. maddesi mahkumların haklarından bahsetmektedir. Bu anlamda bu maddeye göre tutuklu herkes adil ve meşru bir yargı sürecinde suçlu bulunana kadar masum kabul edilmektedir. Fakat Ahmed Mansur başta olmak üzere birçok tutuklunun mahkeme süreci adil ve

meşru bir zeminde gerçekleşmemiş ve mezkur şahıslar mahkemeden önce suçlu bulunmuşlardır. Ayrıca yine aynı madde tutuklu şahısların istediği kişilerle görüşebileceğini belirtse de söz konusu durum Ahmed Mansur başta olmak üzere birçok tutuklu için geçerli olmamıştır. Nitekim İngiliz doktora öğrencisi Matthew Hedges hadisesinde de görüldüğü üzere, BAE sadece kendi vatandaşları bağlamında değil, ülkede bulunan ve yönetimin politikalarını objektif bir şekilde değerlendiren yabancıların da tehlikede olduğunu göstermiştir. Casusluk suçlaması ile ömür boyu hapse mahkum edilen Matthew Hedges, daha sonra BAE tarafından düzenlenmiş bir yasa kapsamına alınarak salıverilmiştir.

1992'de çıkarılan 35. Federal Yasa'ya göre, hiçbir tutuklu saygısızlığa ve işkenceye maruz bırakılamaz. Ayrıca 24 saatten fazla tutukluluk süresinin olmayacağını belirten yasa bu zaman diliminden sonra tutuklu kişinin mahkeme önüne çıkması gerektiğini ifade etmektedir. Suç Prosedürü Yasası'nın 100. maddesi tutuklunun avukat talep etme hakkı olduğunu belirtmiştir.²⁶ Buna rağmen maddenin son kısmı söz konusu talebi savcılığın soruşturma sonrası vereceği karara bağlamasıyla birlikte söz konusu hak büyük oranda savcılığın inisiyatifine bırakılmıştır. Suç Prosedürü Yasası'nın 47. maddesi savcılığın 24 saat içinde tutuklu hakkında hüküm vermesi gerektiğini belirtmektedir. Bütün bu yasalar ve hukuksal düzenlemelere rağmen birçok uluslararası gözlemcinin kanıtları ışığında yazılan raporlarda BAE'nin kendi hukuk sistemine uymadığı söylenmektedir. Bu anlamda 2013'teki BAE94 davasında yargılanan birçok kişinin işkenceye maruz kaldığı, avukatlarıyla görüşemedikleri, 6 ay boyunca gizli şekilde tutuklu kaldıkları ifade edilmiştir.

Siber Suçlar Yasası

2011 sonrası BAE yetkililerinin ülkedeki özgürlüklere ve haklara yönelik baskı politikasının artması 2012'de çıkartılan Siber Suçlar Yasası ile zirveye ulaşmıştır. Dahası BAE sosyal medya ve online paylaşımları doğrudan ulusal güvenliğiyle bağdaştırmış ve bu minvalde Silahlı Kuvvetlere bağlı Siber Komuta Birimi'ni 2014'te kurmuştur.²⁷ Bu yasa sosyal medya, blog, sms, email vb. her türlü online aktiviteyi kapsamaktadır. Bu anlamda yasa ile BAE yönetimi online alanda faaliyet yürüten vatandaşlarını daha kolay sınırlamış ve kontrol altına almıştır. Bu yasanın maddeleri de diğer yasaların maddeleri gibi belirsizlik içermektedir. Söz konusu belirsizlikler BAE rejimi tarafından manipüle edilerek keyfi tutuklamalara yol açmaktadır. Örneğin yasanın 24. maddesi isyan, nefret, ırkçılık, mezhepçilik yayan, ulusal birliği, sosyal barışı, kamusal düzeni ve kamusal değerleri bozan düşünce veya program üreten her türlü bilgi teknolojisi, bilgisayar ağı, web sitesi kuran veya yöneten kişilerin tutuklanmasını sağlamaktadır. Bu maddedeki belirsizlik bahsedilen suçların kapsamı ile alakalıdır. Yasanın 26. maddesi gayri resmi grup, birlik, oluşum veya terör örgütü çıkarına bilgi teknolojisi veya bilgisayar ağı kuran, internet sitesi yöneten kişilerin en az 5 yıl hapis cezasına çarptırılmasını sağlamaktadır. Öte yandan bu yasa milli güvenliği ve devletin çıkarlarını tehlikeye atacak cinste bilgi ve haber yayınlayanların da tutuklanacağını ortaya koymaktadır. Yasanın 29. maddesi de milli marş, bayrak gibi sembolleri, devlet başkanı başta olmak üzere yöneticileri, devletin kurumlarını ve devletin prestijini zedeleyecek açıklama, haber, bilgi, söylenti ortaya atan web sitesi, bilgisayar ağı ve bilgi teknolojisi kuran ve yöneten kişileri de cezalandırmaktadır. Yasanın maddeleri²⁸ BAE rejiminin yasadışı gördüğü bir online grubun veya örgütün parçası olan herkesi nasıl cezalan-

dırma yeteneğine sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Benzer şekilde yasa BAE rejimine herhangi bir şekilde devleti veya devletin mütefiklerini eleştiren herkesi hapsedme hakkına sahip olduğunu göstermektedir. Bu yasa kapsamında Ahmed Mansur tutuklanmıştır.

Siber Suçlar Yasası'na benzer şekilde, BAE rejimi tarafından 2014'te terör yasası yürürlüğe konulmuştur. Bu yasa rejime "tehdit" arz eden gazeteci, hukukçu, eylemci gibi isimleri keyfi biçimde manipüle edilebilecek ucu açık ifadeler barındırmaktadır.

"Terör" Yasası

Siber Suçlar Yasası'na benzer şekilde, BAE rejimi tarafından 2014'te terör yasası yürürlüğe konulmuştur. Bu yasa rejime "tehdit" arz eden gazeteci, hukukçu, eylemci gibi isimleri keyfi biçimde manipüle edilebilecek ucu açık ifadeler barındırmaktadır. Söz konusu ucu açıklık rejimin bir takım isimleri terörist olarak tanımlamasını ve bu minvalde adımlar atmasını sağlamaktadır. Yasa terör örgütüne üye olan, terör eylemleri gerçekleştiren, örgütün faaliyet ve kadrosuna doğrudan veya dolaylı katılan isimleri terörist olarak tanımlamaktadır. Yasanın 14. maddesi de devletin istikrarını, güvenliğini, birliğini ege-menliğini zedeleyen ve bu anlamda "tehdit" olarak görülen isimlere müebbet hapis cezası başta olmak üzere ağır cezaların verilebileceğini belirtmektedir. Yasa ve yasanın maddeleri kimin tehdit olacağı konusunda kriter ortaya koyma-

maktadır. Bu durumda rejime keyfiyet atfederek tehdit olarak gördükleri isimleri terörist olarak tanımlamalarını sağlamaktadır. Örneğin 2013'te Mısır'ın Rabia meydanında yapılan katliamları eleştiren Nasır bin Ğays siber suçlar ve terör yasası çerçevesinde suçlu bulunmuştur.²⁹

Bu anlamda BAE'nin siyasi muhaliflerle mücadele stratejisinin keyfi tutuklamalar, adil olmayan yargılamalar, işkence ve kötü muamele üzerine inşa edildiği söylenebilir. Nitekim birçok uluslararası insan hakları örgütünün raporları BAE'nin 2011 sonrası hükümet aleyhinde görüş bildiren akademisyen, öğrenci, aktivistlere yönelik başlattığı baskı politikasının keyfi gözaltı, zorla ortadan kaybolma, adil olmayan yargılama, işkence, kötü muamele, hapis cezasını uzatma gibi hukuk dışı eylemlerle sürdüğünü belirtmektedir. BAE'nin bu baskı politikasının ülke içerisindeki her türlü muhalif sesi bastırmayı ve potansiyellerin karşıt görüşlü söylemleri dile getirme cesaretini ortadan kaldırmayı amaçladığı söylenebilir. BAE'nin bu politikası BAE94 olarak bilinen dava ile başlamıştır. 69 kişinin 7-15 yıl hapis cezası ile çarpıtıldığı davada tutuklular mahkeme öncesi gizli yerlerde ön duruşmaya alınıp haksız bir yargı sürecine tabii tutulmuşlardır. Bu kişilerin avukatlarıyla görüşmeleri yasaklanmış, bazıları işkenceye maruz kalmıştır.

Keyfi Tutuklamalar ve Adaletsiz Yargı Süreçleri

Suç Prosedürü Yasası gözaltına alınan kişilerin 24 saat içerisinde ifadelerinin alınması ve tutukluluk- serbestlik süreçlerinin karara bağlanması gerektiğini belirtmektedir. Fakat birçok insan hakları gözlemcisi yaşanan tecrübeler ışığında BAE yönetiminin bu yasayı ihlal ettiğini iddia etmektedir. Nitekim yönetim çoğunlukla zorla kaybolma yöntemini kullanarak siyasi açıdan muhalif görüşe sahip vatandaşlarını keyfi olarak

tutuklamakta ve gözaltına almaktadır. Ayrıca bazı mahkumlar tutukluluk süreleri bitmesine ve hangi suçtan ötürü cezalandırıldıkları bildirilmemesine rağmen hapis süreleri uzatılmıştır. Bu anlamda tutukluların aileleriyle ilişkileri kesilmiştir. Örneğin 15 Şubat 2015'te Abu Dabi'deki bir polis karakolundan arandıktan sonra kaybolan Esmâ, Meryem ve Yazyah el-Suveydi hakkında bir süre bilgi alınamamıştır. Daha sonra el-Suveydi'lerin anneleri telefonla aranıp gerekçesi ve nerede oldukları hakkında bilgi verilmeden kızlarının tutuklu oldukları belirtilmiştir. Tahminlere göre, üç kız kardeşin tutukluluk sebebi erkek kardeşleri Dr. İsa el-Suveydi'nin hukuksuz şekilde tutuklanmasına ve hapsedilmesine karşı sosyal medyada yaptıkları paylaşımlardır.³⁰

Öte yandan BAE anayasasının 94. maddesi hakimlerin bağımsız olmaları ve herhangi bir otoritenin emrinde olmaması gerektiğinin altını çizmektedir. Bu anlamda yasa hakimlerin sadece anayasaya ve kendi vicdanlarına bağlı olmalarına izin vermektedir. Fakat hakimlerin atama, terfi ve nakillerinin Adalet Bakanlığı dolayısıyla hükümet tarafından belirlenmesi anayasa ihlaline ve demokratik olmayan eylemlerin gerçekleşmesine, diğer bir deyişle adil olmayan keyfi hukuksal uygulamalara neden olmaktadır. Ayrıca anayasanın 94. maddesinde “adalet mülkün (otoritenin) temelidir” şeklindeki ifade hukukun üstünlüğünü yargının ahlaki takdirine bırakmakta, söz konusu durum da belirsizliği derinleştirip keyfi uygulamaları hızlandırmaktadır. Öte yandan Adalet Bakanlığı'nın, hakimleri Federal Yüksek Yargı Konseyi'nin tavsiyesi üzerine kamu kurumlarında ve uluslararası örgütlerde temsilcilik yanında hükümette pozisyon gibi birçok farklı makama hakimlerin rızası olmadan atama yetkisine sahip olması da yargı süreçlerine siyasi otoritenin dahil olmasına neden olmaktadır. Diğer bir deyişle BAE yönetimi anayasa ve kanunlardaki

belirsiz ve ucu açık ifadeleri lehine manipüle ederek hakimler üzerinde kontrol sağlamakta ve bu sayede yargı süreçlerine doğrudan müdahil olmaktadır. Bu anlamda BAE5 isimli dava önemli bir örnek teşkil etmektedir. Davada yargılanan Ahmed Mansur, Nasır bin Ğays, Fahad Selim, Ahmed Abdülhalik, Hasan Ali el-Hamis Nisan 2011'de internet ortamında BAE yetkililerini aşağılamak suçundan dolayı tutuklanmıştır. Bu anlamda Uluslararası Af Örgütü'nün raporlarında yer alan avukat Jennie Pasquarella'nın mezkur isimlere yöneltilen suçlamalara ve yargılamaya yönelik yaptığı değerlendirmede tutukluların adil şekilde yargılanmadıkları ve temel haklarından mahrum bırakıldıkları belirtilmektedir.³¹ Nitekim 14 Haziran 2011'de başlayan duruşmada tutukluların kendilerine yöneltilen suçlamaları özetleyen belgelere ya da onu destekleyecek kanıtlara erişme izni verilmemiştir. Benzer şekilde sanıkların avukatlarıyla görüşmeleri de engellenmiştir. Ayrıca ilk dört duruşma sadece BAE yetkililerin katıldığı gizli bir yerde gerçekleşmiştir. Öte yandan savcıların sanıklar salona gelmeden önce iddialarını hakimlere belirtmesi de sürecin şeffaflığına ve adillğine gölge düşürmüştür. 27

BAE, Birleşmiş Milletler'in işkence, kötü muamele insanlık dışı veya küçültücü muamelelere karşı hazırladığı sözleşmeye taraf olmasına rağmen, yargılama öncesi ve sonrasında siyasi mahkumlara yönelik işkence ve kötü muamelenin düzenli şekilde uygulandığı birçok şahıs ve kurum tarafından iddia edilmektedir.

Kasım 2011'de 5 eylemci 2-3 yıl arası hapis cezasına çarptırılrsa da ertesi gün Şeyh Halife bin Zayid tarafından affedilip serbest bırakılmışlardır. Dolayısıyla bütün yargılama süreçlerinin hukuksuzluğu ve keyfiliği ortaya çıkmıştır.

İşkence, Kötü Muamele ve Tutukluluk Sürelerinin Keyfi Uzatılması

BAE, Birleşmiş Milletler'in işkence, kötü muamele insanlık dışı veya küçültücü muamelelere karşı hazırladığı sözleşmeye taraf olmasına rağmen, yargılama öncesi ve sonrasında siyasi mahkumlara yönelik işkence ve kötü muamelenin düzenli şekilde uygulandığı birçok şahıs ve kurum tarafından iddia edilmektedir. Nitekim çok sayıda eski siyasi mahkum hapishanelerde uykudan men edildiklerini, aşırı sıcaklığa maruz bırakıldıklarını, hücre hapislerinin sürelerinin uzatıldığını, dayak, elektrik ile işkence ve hakarete uğradıklarını belirtmişlerdir.³² Bu anlamda Arap dünyasında yargısız infazlara, ortadan kaybolmalara, işkenceye ve keyfi gözaltına maruz kalan ya da risk altında olan herkese yardım etmek üzere 2004 yılında İsviçre'de kurulan bağımsız insan hakları ve sivil toplum kuruluşu olan el-Karama, İnsan Hakları İzleme Örgütü ve Uluslararası Af Örgütü'ne çok sayıda mektup göndermiştir. Eski bir tutuklu bir sandalyeye bağlandığını, konuşmazsa elektrikle tehdit edildiğini, hakaretlere uğradığını ve aşağılandığını belirtmiştir. Başka bir eski tutuklu ise uzun süre uykudan mahrum bırakıldığını ve başkalarına yapılan işkenceleri dinlemek zorunda bırakıldığını ifade etmiştir. Son olarak başka bir eski tutuklu ayaklarından defalarca tavana asıldığını ve psikolojik işkencelere maruz kaldığını dile getirmiştir. Üç tanığın ifadeleri ışığında BAE'nin işkence ve kötü muameleyi bir araç olarak kullandığı birçok kurum ve kuruluş tarafından ortaya konulmuştur.

BAE'deki ünlü blog yazarı ve insan hakları savunucusu Mansur, aslında bir mühendistir. İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün Ortadoğu Danışma Komitesi ve Körfez İnsan Hakları Merkezi Kuruluşu'nun Danışma Kurulu üyeliği gibi birçok sivil toplum kuruluşu ve insan hakları örgütüne üyedir.

Öte yandan 2014'te çıkarılan Terör Yasası'nın 66. maddesi mahkumların tutukluluk sürelerinin keyfi şekilde uzatılmasını sağlamaktadır. Nitekim bu madde ışığında terörist olarak tanımlanan suçluların rehabilite edilmesi için Munasaha adında bir merkez kurulmuştur.³³ Bu merkezin kurulmasıyla birlikte BAE tehdit olarak gördüğü muhalif isimlerin tutukluluk sürelerini istediği kadar uzatabilmektedir. Örneğin ileri kısımlara detaylandırılacak olan Usama el-Neccar vakası

bu minvalde değerlendirilebilir. El-Neccar 2013 yılında ülke içerisinde nefret suçunu yayma ve el-Islah isimli “terör” örgütüne üye olma suçundan dolayı tutuklanmıştır. El-Neccar'ın, twitter hesabında BAE94 davasında yargılanıp 11 yıl hapis cezası alan babasının serbest bırakılması yönünde attığı twitler tutuklanma sürecini başlatmıştır. 3 yıl hapis cezası ve 500 Emirlik Dirhemi para cezası ödedikten sonra 17 Mart 2018'de serbest kalması gereken el-Neccar'ın hapis cezası BAE yetkililerince hala aşırı görüşleri benimsediği ileri sürülerek uzatılmıştır. El-Neccar 8 Ağustos 2019 tarihinde serbest kalmıştır.

Ahmed Mansur³⁴

BAE'deki ünlü blog yazarı ve insan hakları savunucusu Mansur, aslında bir mühendistir. İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün Ortadoğu Danışma Komitesi ve Körfez İnsan Hakları Merkezi Kuruluşu'nun Danışma Kurulu üyeliği gibi birçok sivil toplum kuruluşu ve insan hakları örgütüne üyedir. Bu açıdan siyasi bir kimliğinin de olduğu söylenebilir. 2015 yılında insan hakları için Martin Ennals ödülüne layık görülmüştür. Aynı

zamanda bir şair olan Mansur 2006'da Arapça bir şiir koleksiyonu yayınlamıştır. 8 Nisan 2011'de tutuklanan ve sorguya çekilen Mansur, 9 Mart 2011'de yarı-parlamentar bir organ olan Federal Ulusal Konsey için evrensel doğrudan seçim yapılmasını ve seçilen vekillere tam yasama yetkisi verilmesini talep eden bir dilekçe imzalayan 133 eylemciden birisidir. Mansur söz konusu imza kampanyasını en çok destekleyen eylemciler arasında göze çarpan bir isimdir. Bu minvalde sosyal medyada ve geleneksel medyada çeşitli kampanyalar düzenlemiş, çeşitli gazetelere röportajlar vermiştir. Dolayısıyla Mansur'un 2011'deki tutuklanmasının arkasında birçok insan hakları örgütünün de ifade ettiği gibi siyasi reform talep eden eylemciliği yatmaktadır. BAE Ceza Kanunu'nun 176. maddesine göre Mansur'un, Devlet başkanına, bayrağa veya milli sembollere alenen hakaret" suçundan hapse girmesi sağlanmıştır. Mansur'a yöneltilen diğer suç ise devletin güvenliğine karşı gizli anlaşmalar yaparak tehdit oluşturmaktır. Bu anlamda 2010'da BAE'de yasaklanan Hewan isimli tartışma forumuna Mansur'un katılması söz konusu suçun delili olarak gösterilmiştir. 14 Haziran 2011'de bu suçlara atfen Abu Dabi Federal Yüksek Mahkemesi tarafından yargılanan Mansur'un bu davası BAE5 (UAE5) olarak bilinmektedir. Nitekim Mansur ile birlikte 4 kişi de aynı suçlardan yargılanmıştır. Uluslararası Af Örgütü söz konusu mahkemeyi adaletsiz bulduğunu belirterek, sanıkların temel haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Nitekim ilk dört mahkeme şeffaf bir şekilde gerçekleştirilmemiştir. Sanıklara ne ile suçlandıkları ve kanıtları sunulmamış, dolayısıyla savunma hakkı tanınmamıştır. Ayrıca sanıklara mahkeme kararına itiraz hakkı tanınmamıştır. Nitekim mahkemedeki suçlar "Devlet Güvenliği" üzerinden değerlendirilmiştir. 27 Kasım 2011'de Mansur 3 yıl hapis cezasına çarptırılmıştır. Ertesi gün BAE devlet başkanı Mansur ve 4 kişiyi

affetse de kendilerine yönelik suçlamalar kaldırılmamış, Mansur'un pasaportu elinden alınmış ve seyahat yasağı getirilmiştir.³⁵ Bu anlamda gözdağı verilen Mansur 2011'den beri sosyal medya üzerinden sıklıkla tehdit edilmekte ve hesapları saldırıya uğramaktadır. BAE hükümetinin Mansur'un e-maillerini okumak ve hareketlerini takip etmek için bazı yazılımları kullandığı tahmin edilmektedir. Bu anlamda Suudi Arabistan'ın İsrail'den satın aldığı yazılıma³⁶ benzer bir yazılım olan Pegasus isimli yazılım İsrail merkezli NSO grubu tarafından BAE'ye satılmıştır.³⁷ Dolayısıyla BAE siyasi muhaliflere yönelik siber savaş tekniklerini de kullanmaktadır. Ayrıca BAE Mansur'un iş bulamaması için de adımlar atmaktadır. Bu anlamda BAE yönetimi Mansur'a ait iş bulması için gerekli belgeleri ve sertifikaları vermemektedir. Dolayısıyla Mansur mühendis olarak çalışmamaktadır ve bundan dolayı 2012'de hukuk okumaya başlamıştır. Fakat Mansur'un bu girişimi de BAE yetkilileri tarafından sekteye uğratılmıştır. Ajman Üniversitesi'nde iki kez fiziksel saldırıya maruz kalan Mansur, olayla ilgili olarak polise müracaat etse de gerekli soruşturmalar yürütülmemiş ve ikinci saldırı sonrası hukuk öğrenimini sonlandırmıştır.³⁸

BAE'nin bu baskı ve yıldırma politikalarına karşılık Martin Ennals Vakfı, 6 Ekim 2015'te Ahmet Mansur'u Martin Ennals İnsan Hakları Savunucuları Ödülü'ne layık görmüştür. Mansur'a moral destek sağlayan bu ödülün asıl önemli noktası uluslararası tanınmasının gerçekleşmiş olmasıdır. Her ne kadar Mansur seyahat yasasından ötürü Cenevre'deki ödül törenine katılamasa da ismi Batı kamuoyunda zikredilmiştir. Söz konusu durumun BAE'nin daha temkinli hareket etmesine neden olması beklense de BAE, ABD Başkanı Donald Trump ve ekibinin desteği sayesinde baskı politikasına devam etmiştir. Bu anlamda 20 Mart 2017 akşamı BAE Bilişim

Teknolojileri Suçları kapsamında 12 sivil polis tarafından Mansur'un evine baskın düzenlemiştir.³⁹ Dört küçük çocuğu ve eşinin yanında evdeki telefonlar dahil bütün elektronik cihazlara el koyan güvenlik güçleri Mansur'u saat 03:15 sularında açıklanmayan bir yere götürmüşlerdir. Resmi ajansların verdiği bilgilere göre Mansur, Siber Suçlar kapsamında savcılık emriyle tutuklanmıştır. BAE'nin ulusal birliğe zarar veren ve ülkenin itibarını yıpratıcı yanlış ve yanıltıcı bilgileri yayınlamak için sosyal medyayı kullanmakla suçlanmıştır.⁴⁰ Mansur'a yöneltilen bir diğer suç ise mezhepsel ayrışma ve nefret tahrikli suçları teşvik ettiği iddiasıdır. Fakat Mansur'un Twitter hesabı incelendiğinde bu iddiaların asılsız olduğu görülmektedir. Nitekim Mansur daha çok Usame el-Naccar ve Dr. Nasır bin Ğays gibi eylemcilere yönelik hükümet politikalarını eleştirmekte, Mısır'da ve Yemen iç savaşında işlenen insan hakları ihlallerini dile getirmektedir.

Mansur 3 Nisan 2017'ye kadar ailesi ve avukatı ile dahi görüştürülmemiş,⁴¹ bir hücrede hapsedilmiştir. Bu gibi insan hakları ihlallerinden ötürü BM insan hakları uzmanları 28 Mart 2017'de Mansur'un tutuklanmasını "BAE'deki insan hakları savunucularının meşru çalışmalarına doğrudan saldırı" olarak tanımlamış ve Mansur'un serbest bırakılması yönünde çağrılarda bulunmuştur. Benzer bir çağrı da Avrupa Parlamentosu İnsan Hakları Alt Komitesi tarafından yapılmıştır. Öte yandan Uluslararası Af Örgütü, İnsan Hakları İzleme Örgütü, Risk Altındaki Alimler, Körfez İnsan Hakları Merkezi ve diğerleri de dahil olmak üzere 20 insan hakları örgütü koalisyonu, Mansur'un derhal ve koşulsuz olarak serbest bırakılması çağrısına katılmıştır. Fakat süreç istenilen şekilde ilerlememiştir. 12 Nisan 2018'de Uluslararası Adalet ve İnsan Hakları Merkezi bir basın açıklaması yayınlamıştır. Buna göre, Mansur'un ilk mahkemesi 14 Mart 2018'de, ikinci

mahkemesi 11 Nisan 2018'de, üçüncü mahkemesi de 9 Mayıs 2018'de görülmüştür. Bu anlamda Mansur'un mahkemeleri gizli şekilde yürütülmüştür. BAE kontrollü medya kanalları olan Gulf News ve The National'a göre, Mansur 29 Mayıs 2018 tarihinde 10 yıl hapis cezasına ve 1 milyon BAE Dirhemi para cezasına çarptırılmıştır. 10 yıl hapis cezası sonrası denetimli serbest kalacak olan Mansur'un bütün elektronik cihazlarına ve hesaplarına el konulmuştur. Böylelikle dış dünyayla bağlantısı kesilen Mansur'un BAE için rejim güvenliği tehdidi olmaktan çıkarılması planlanmıştır. Mahkemenin Mansur aleyhine verdiği karara yönelik uluslararası tepkiler gün geçtikçe artmıştır. Söz konusu tepkilerin ortaya çıkmaması için BAE Mansur'un dış dünyayla bağlantısını kesmenin yanında kontrol ettiği medyada ismini zikretmeyerek basında Mansur ile alakalı haber yapılmamasını sağlamıştır. Örneğin Gulf News, Mansur'un dava ile ilgili gelişmeden bahseden kısa haberinde Mansur'un baş harfini vermekle yetinmiştir.

Bu minvalde BM insan hakları uzmanı "Mansur'un tutuklanmasını ve gözaltına alınmasını BAE'deki insan hakları savunucularının meşru çalışmalarına doğrudan saldırı olarak görüyoruz. Mansur'un insan haklarının korunması ve demokrasinin ilerletilmesi bağlamındaki olağanüstü çalışmaları ve BM mekanizmalarıyla işbirliğini şeffaf şekilde yürütmesi sadece BAE için değil tüm bölge için büyük bir değer taşıyor" şeklinde açıklamalarda bulunmuştur. Benzer şekilde Fadi el-Kadi isimli Ortadoğu İnsan Hakları uzmanı da Mansur'un davasının sonuçlanması sonrasında "Korkunç haberler: BAE mahkemesi ülkenin önde gelen insan hakları savunucusu Ahmed Mansur'u 10 yıl hapis cezasına çarptırdı. Ne için? İnsan hakları gruplarıyla iletişim kurduğu için. Korkunç, utanç verici, inanılmaz" şeklinde açıklamalarda bulunmuştur. BM'nin Düşünce

ve İfade Özgürlüğü Özel Raportörü David Kaye “BAE Ahmet Mansur’u sosyal medya kullanımı-
mından ötürü 10 yıl hapis cezasına çarptırdı.
Rezil bir durum, karardan dönülmeli.” mealinde
twit atmıştır. AB Dışilişkiler Komisyonu üyesi
Marietje Schaake de “Ahmet Mansur, Batı’daki
şirketler tarafından yapılan hedefli gözetim ya-
zılımı saldırılarının kurbanıydı, bu davanın her
yönü skandal. BAE asıl rengini gösteriyor” de-
miştir.

İnsan Hakları Örgütü’nün Ortadoğu ve Kuzey
Afrika Bölümü Direktörü olan Sarah Leah Whit-
son Ahmet Mansur’a korkakça ve aşağılıkça
hapis cezası veren BAE yönetimine yazıklar
olsun! Mansur Martin Ennals Ödülü İnsan Hakları
Savunucusu ve İnsan Hakları İzleme Örgütü
Danışma Kurulu Üyesi, aynı zamanda benim
arkadaşım. Bu suçlamalar Mansur’un karakterini
hedef alıyor. Körfez İnsan Hakları Merkezi,
Mansur’a verilen ceza kararında “adil yargılanma
standartları ve ifade özgürlüğü hakkının göz ardı
edildiğini belirtmektedir. Son olarak 31 Mayıs
2018 tarihinde Uluslararası Af Örgütü Ortadoğu
Araştırmaları Direktörü Lynn Malouf Mansur’a

verilen cezayı “BAE’deki insan haklarına bir
darbe daha” olarak görmüştür. Daha birçok üst
düzey siyasi ve sivil toplum kuruluşundan açık-
lamalar yapılmış olmasına, birçok imza kam-
panyası ve BAE yönetimine çağrı başlatılmış
olmasına rağmen Mansur halen hapidir ve
kendisine yönelik insan hakları ihlalleri işlen-
mektedir. Ahmet Mansur ise 17 Mart 2019’da
hapishanedeki kötü durumu ve kendisine yönelik
adil olmayan süreci protesto etme amacıyla 4
hafta süren açlık grevine başlamıştır. Nitekim
Körfez İnsan Hakları Merkezi’nin Mayıs 2019
raporu Mansur’un hapishane şartlarını Orta-
çağ’daki duruma benzetmiştir. Bu anlamda
raporda Mansur’un kaldığı hapishanede (Abu
Dabi’deki el-Sadr hapishanesi) önceden hüküm
giymiş mahkumların şahitliği üzerinden hapis-
haneleri temiz tutmaktan mesul tutulan mah-
kumlara yatak ve temiz su temin edilmediğinin
altı çizilmiştir. Ayrıca BAE hükümetinde görev
almış eski bir yetkili olan Casim el-Şaşmi el-
Hivar kanalına verdiği röportajda BAE hapisha-
nelerinde işkence yapıldığını söyleyen birçok
kişiyle görüşüğünü söylemiştir. Ayrıca el-Şaşmi

görüştüğü kişilerden naklederek Mansur'un da güvenlik güçleri tarafından işkence gördüğünü belirtmiştir.

İlk açlık grevini yetkililerin isteklerine olumlu cevap vereceği teminatı sonrasında sona erdiren Mansur, hapisane şartlarının değişmemesi nedeniyle Eylül 2019'da ikinci bir açlık grevine gitmiştir. Fakat durum daha da kötüleşmiş, Mansur şiddetli işkencelere maruz kalmıştır. Mansur'un gittikçe kötüleşen hapisane koşulları Birleşmiş Milletler İşkence Özel Raportörlüğü'nce ve 6 kişilik BM İnsan Hakları ekibince 7 Mayıs 2019'da sert bir dille kınanmıştır. Ayrıca her ne kadar resmi olarak ziyaretler yasaklanmamış olsa da Mansur'un başta annesi olmak üzere birçok akrabasının onu ziyaret etmesine izin verilmemiştir. Mansur'a yönelik bu baskı politikalarının bir benzerini de Dr. Nasır bin Ğays yaşamaktadır.

Dr. Nasır bin Ğays

Dr. Nasır bin Ğays BAE'de ekonomist, akademisyen ve eylemci olarak bilinen bir isimdir. Sorbonne Üniversitesi'nin Abu Dabi şubesinde ders vermiştir. Nasır BAE'de uzun zamandır insan hakları ve siyasi reformlar konusunda eleştirel tutum sergilediği için sosyal medyada tacize ve devlet tarafından baskıya maruz kalmıştır. Mansur'un tutuklanmasına benzer şekilde Arap ayaklanmalarının başladığı bir dönemde tutuklanmıştır. (10 Nisan 2011) Dr. Nasır da Ahmet Mansur gibi siyasi reform taleplerini içeren makaleler yazmış ve bunları internet üzerinden yayınlama suçundan dolayı hapsedilmiştir. Ayrıca Dr. Nasır, Ahmet Mansur gibi Ulusal Federal Konsey'in yapısına dair gerekli demokratik reformların talep edildiği dilekçeye imza atan isimler arasındadır. Bu bağlamda BAE hükümeti Ahmet Mansur gibi Dr. Nasır'ı da ulusal güvenliği tehdit etmek ve hükümet liderlerini toplum

önünde aşağılamak suçlarından dolayı BAE Ceza Kanunu'nun 176 ve 8. maddelerine dayanarak BAE5 olarak bilinen davada yargılamıştır. Bu çerçevede 27 Kasım 2011'de mahkeme Dr. Nasır'a iki yıl hapis cezası vermiştir. Ahmet Mansur gibi Dr. Nasır da cezanın ertesi gün affedilmiş fakat Nasır'a yönelik suçlamalar düşürülmemiş ve taciz-korkutma gibi baskı-yıldırma politikalarına devam edilmiştir. Nitekim 18 Ağustos 2015 tarihinde saat 14:00 sularında Dr. Nasır işyerinde güvenlik güçlerince tutuklanmıştır. Nasır'ın evini 16:00-20:30 arası zorla aramaya tabi tutan kolluk kuvvetleri birçok elektronik cihaza el koymuştur. Dr. Nasır'a veya ailesinden herhangi birine bu eylemlerin gerekçesi belirtilmemiştir. Bu açıdan bakıldığında temel insan hakları kurallarının bir kez daha ihlal edildiği rahatlıkla söylenebilir. Bu tarihten itibaren yaklaşık 8 ay boyunca Dr. Nasır'dan haber alınamamıştır. Nerede olduğu, sağlık durumu ve ne ile suçlandığı gibi bilgiler BAE yetkilileri tarafından paylaşılmamıştır. 4 Nisan 2016 tarihinde, Abu Dabi'deki Federal Yüksek Mahkeme Devlet Güvenlik Odası önünde, tutuklanmasının ardından ilk kez kamuoyuna çıkmıştır. Bu mahkeme avukatıyla ilk kez görüşebilme şansını sağlamıştır. Dr. Nasır hücrede hapsedildiğini, işkence yapıldığını ve bu çerçevede uykudan mahrum bırakıldığını belirtmiştir. Fakat mahkeme Nasır'ın işkence ve kötü muamele iddialarına ilişkin bağımsız bir soruşturma emri vermemiştir. Aksine mahkemede yargıç, Dr. Nasır konuşmasına devam ederken başka iddialar ortaya atmaması ve insan hakları ihlallerini daha fazla dile getirmemesi için mikrofونunu kapattırması ve konuşmasını engellemiştir.

Dr. Nasır Mısır hükümetinin Ağustos 2013'te Rabia Meydanı'nda darbeci Abdülfettah Sisi'ye karşı düzenlenen gösterilere yönelik zulmünü eleştirmiştir. Dr. Nasır'ın bu tutumu BAE yetki-

lilerince “yabancı bir devlete karşı düşmanca bir davranışta bulunma” suçu kapsamında değerlendirilmiştir. Nitekim BAE siyasal İslam’a karşı adeta savaş açmış, Mısır’ın ilk ve tek seçilmiş Cumhurbaşkanı Muhammed Mursi’ye karşı gerçekleştirilen darbeyi ciddi anlamda desteklemiştir. Bu çerçevede darbeci Sisi’ye karşı düzenlenen protestoların BAE içerisinde desteklenmesine tahammül etmemiştir. Dr. Nasır’a yöneltilen bir diğer suçlama ise Ahmet Mansur’a yöneltilen “Devletin ve devlet kurumlarından birinin itibarına zarar vermek için yanlış bilgi yayınlamak” ithamıdır. Öte yandan Dr. Nasır 2013’te BAE94 olarak bilinen davada yargılanan isimlerle ve Uluslararası Af Örgütü’nün Genel Sekreteri ile temas halinde olmak “suçundan” dolayı da yargılanmaktadır. Abu Dabi’deki Federal Temyiz Mahkemesine intikal eden davanın hükmü 29 Mart 2017 tarihinde verilmiştir. Buna göre Dr. Nasır 10 yıl hapis cezasına çarptırılmıştır. 30 Mart 2017 tarihinde Abu Dabi’deki, insan hakları açısından en sorunlu hapishanelerden olan el-Rezin hapishanesine⁴² gönderilmiştir. Dr. Nasır eylemciler, hükümet muhalifleri, insan hakları savunucuları ile dolu olan bu hapishaneye girmeden önce yazdığı mektupta açlık grevine başlayacağını belirtmiştir. Bu çerçevede serbest bırakılana kadar açlık grevine devam edeceğini belirten Dr. Nasır’ın sağlık açısından kötü durumuna Uluslararası Af Örgütü başta olmak üzere birçok uluslararası kurum ve kuruluş tarafından tepkiler yükselmektedir. Fakat ABD de dahil birçok Batılı ülke çıkarlarını öncelemekte ve BAE’deki bu insan hakları ihlallerini görmezden gelmektedir.

Usame en-Neccar

Bu anlamda BAE’deki insan hakları ihlallerini tecrübe eden üçüncü isim Usame en-Neccar’dır. 28 yaşında olan en-Neccar online eylemci olarak bilinmektedir. 16 Temmuz 2012’de BAE94 olarak

bilinen dava kapsamında tutuklanan Hüseyin Ali en-Neccar el-Hammedi’nin oğlu olan en-Neccar babası gibi siyasi reform talep eden bir isimdir. Babası Hüseyin en-Neccar’ın tutuklanıp Ocak 2014’te 10 yıl hapis cezasına çarptırılmasına tepki gösterdiği için 17 Mart 2014’te tutuklanmıştır. Tutuklanmasından üç hafta önce Twitter’da BAE İçişleri Bakanı’na babasının işkence ve kötü muameleye maruz kaldığını belirten bir twit atmıştır. Ayrıca BAE94 davasından tutuklanan mahkumların tutulduğu el-Rezin hapishanesindeki koşullardan duydukları endişeyi de dile getirmiştir. En-Neccar tutuklanmasının ardından gizli bir gözaltı yerinde dört gün boyunca sabahdan akşama kadar sorgulanmıştır. Sorgu boyunca kötü muamele ve işkenceye maruz kalan el-Neccar eğer hükümetle işbirliği yapmazsa annesinin ve kız kardeşinin tutuklanacağı ve elektrikli şokla cezalandırılacağı tehditlerine maruz kalmıştır. Dört gün sonunda ailesinin ziyaretine açık olan el-Vesbe hapishanesine nakledilmiştir. Fakat avukatıyla görüşmesine izin verilmemiştir. 23 Eylül 2014’te başlayan duruşmasında ilk kez avukatıyla görüşme şansı yakalayan en-Neccar’ın ikinci duruşması 14 Ekim 2014’te gerçekleşmiştir. Bu çerçevede “Devlete karşı nefret ve kin duygularını kışkırtmak; devlet kurumlarının yapısına zarar veren yanlış, eleştirel ve küçük düşürücü fikirler ve bilgiler yayınlamak amacıyla sosyal medya mecralarında web sitesi tasarlamak ve işletmek, BAE’deki el-İslah oluşumuna üye olmak, yabancı kuruluşla iletişim kurmak ve yanlış bilgi sunmak” gibi suçlardan ötürü 25 Ekim 2014 tarihinde 3 yıl hapis ve 500.000 BAE Dirhemi para cezasına çarptırılmıştır. 3 yıl hapis cezasını tamamlayan en-Neccar 17 Mart 2017’de serbest bırakılması gerekirken halen hapidir ve hapis süresinin ne kadar süreceğine dair herhangi bir somut bilgi elde edilememektedir. Bu anlamda BAE’nin rejime yönelik tehdit olarak gördüğü isimleri hapse attığı ve siyasi reform-eleştirel söylem

gibi durumlara “sıfır tolerans” gösterdiği görülmektedir. Dolayısıyla BAE'nin tolerans söylemi retorikten öteye geçememiştir. BAE insan hakları ihlallerini ülke içerisinde sistematik şekilde sürdürmektedir.

2010 yılının son aylarında Tunus'ta başlayan ve bölgenin hemen hemen bütün ülkelerine sıçrayan gösteriler otoriter rejimlerin yıkılmasıyla (Tunus, Mısır, Libya) birlikte birçok monarşiyi tedirgin etmiştir.

Sonuç

2010 yılının son aylarında Tunus'ta başlayan ve bölgenin hemen hemen bütün ülkelerine sıçrayan gösteriler otoriter rejimlerin yıkılmasıyla (Tunus, Mısır, Libya) birlikte birçok monarşiyi tedirgin etmiştir. Bu anlamda Körfez monarşileri Arap halklarının mevcut rejimleri eleştiren muhalif hareketlerine karşı sert politikalar uygulamıştır. Enerji kaynaklarının getirdiği finansal imkanları rejim güvenliğine tehdit olarak algılanan aktörlere karşı sert politikalar izlemede kullanan aktörlerin başına BAE gelmektedir. Bu anlamda BAE yönetimi, daha önce uyguladığı politikaları daha sofistike hale getirmiştir. Siyasal sistemin rejime sağladığı olanakları işlevsel biçimde kullanan BAE, 2012 ve 2014'te çıkarılan yasalarla, tehdit olarak gördüğü muhaliflere karşı uyguladığı hukuk dışı uygulamalara hukuksal meşruiyet kazandırmaya çalışmıştır. Uluslararası arenada gerek ABD ile kurduğu stratejik işbirliği gerekse bölgesel anlamda İsrail ile sürdürdüğü örtülü

ittifak BAE'nin işlediği insan hakları ihlallerinin küresel kamuoyunda fazla yankılanmamasını sağlamıştır. Buna rağmen İnsan Hakları İzleme Örgütü başta olmak üzere birçok uluslararası kurum ve kuruluş BAE'nin hukuk dışı uygulamalarını çeşitli konferans ve raporlarla kamuoyuna sunmuştur.

Bu anlamda BAE'nin barışçıl olsun veya olmasın her türlü eleştirel tutuma ve siyasi görüş içeren reform söylemlerine karşı hukuk dışı yöntemler geliştirdiği gözlemlenmiştir. Ülkede düşünce ve ifade özgürlüğü, anayasanın güvence vermesine rağmen rejimin hukuksal düzenlemelerdeki belirsizlik ve boşlukları lehine manipüle etmesi sonucu sınırlandırılmış hatta ortadan kaldırılmıştır. Bu anlamda 2012'de çıkarılan Siber Suçlar Yasası ve 2014'te çıkarılan Terör Yasası rejimin güvenliğini garantiye almış, sosyal medyada reform ve eleştiri dile getiren her ismin tutuklanmasını, gerekirse terörle suçlanıp hapsedilmesini sağlamıştır. Dolayısıyla BAE'nin muhalif ve reformcu fikirlere sahip olan eylemci, profesör, hukukçu, avukat ve öğrencilere yönelik sistematik sindirme kampanyası uyguladığı söylenebilir. Bu anlamda tehdit olarak görülen isimlere yönelik bilgisayarları ele geçirme, karalama, zorla ortadan kaybolma, adil olmayan yargı süreçleri, işkence, ailelerini tehdit etme vb. gibi uygulamaları devreye soktuğu görülmüştür. Ahmed Mansur, Dr. Nasır bin Ğays ve Usama el-Neccar BAE'nin en bilindik siyasi tutukluları arasındadır. Mezkur isimlerin ve birçok eski siyasi tutuklunun tecrübelerini paylaşmaları ışığında yazılan raporlar BAE'nin insan haklarını ve hukuku çiğnediğini belirtmektedir. Dolayısıyla BAE, güvenliğine tehdit olarak gördüğü muhalif seslerle mücadelesinde rejim güvenliğini öncelmiş ve bu minvalde hukuka aykırı olsa da birçok uygulamayı hayata geçirmiştir.

Son Notlar

- ¹ BAE'nin rejime yönelik tehdit olarak gördüğü her unsura karşı sert uygulamaları bulunmaktadır. Örneğin Suriyeli işadamı Eyham el-Endari BAE rejimiyle bağlantılı bir şahsa verdiği borç parayı alamaması sonrası 68 gün hapsedilmiştir. Benzer şekilde işadamı David Haigh de dolandırıcılıkla itham edilip iki yıl hapis cezasına çarptırılmıştır. Shafik Mandhai, "Survivors call for action to stop UAE torture", *Al Jazeera*, 5 Temmuz 2017, erişim tarihi 07 Nisan 2020. Öte yandan İngiliz doktora öğrencisi Matthew Hedges casuslukla suçlanmıştır. Olaydan sonra Durham, Exeter, Birmingham gibi kuruluşlar BAE fonlarını sonlandırmıştır. Davit Batty, "Matthew Hedges jailing: two more UK universities cut ties with UAE", *The Guardian*, 24 Kasım 2018.
- ² Filistin, Suriye, Libya, Bahreyn başta olmak üzere toplam 13 ülke vatandaşı siyasi mahkum olarak hapsedilmiştir. Bunların en az 135'i BAE vatandaşıdır. Shafik Mandhai, "Survivors call for action to stop UAE torture", *Al Jazeera*, 5 Temmuz 2017, erişim tarihi 07 Nisan 2020.
- ³ "Areeb Ullah, "Influential Muslim scholar criticised for calling the UAE a tolerant country", *Middle East Eye*, 7 Aralık 2018, erişim tarihi 03 Ocak 2020; Thomas Parker, "The doublespeak of Hamza Yusuf and Abdullah Bin Bayyah," *TRT World Opinion*, 14 Aralık 2018, erişim tarihi 04 Ocak 2020.
- ⁴ Walaa Quisay ve Thomas Parker, "On the Theology of Obedience: An Analysis of Shaykh Bin Bayyah and Shaykh Hamza Yusuf's Political Thought", *The Maydan*, 8 Ocak 2019, erişim tarihi 22 Şubat 2020.
- ⁵ İsmail Numan Telci, "BAE'nin Yıkıcı Siyaseti", *Kriter*, Şubat 2020, Sayı 43.
- ⁶ İsmail Numan Telci, "Pope's Visit to the UAE Won't Help Human Rights in the Region", *The New Turkey*, 8 Şubat 2019, erişim tarihi 04 Şubat 2020.
- ⁷ "Ahdaif Soueif shines spotlight on human rights at UAE's inaugural Hay festival", *Middle East Eye*, 28 Şubat 2020, erişim tarihi 02 March 2020.
- ⁸ Çağrı Koşak, "Dünya Müslüman Alimler Birliği Başkanı, BAE'yi dünyada savaş ve nefreti körüklemekle suçladı", *Anadolu Ajansı*, 28 Şubat 2020, erişim tarihi 01 Mart 2020.
- ⁹ "UAE: 'Terrorist militias' targeted as fractures with Saudi grow", *Al Jazeera*, 30 Ağustos 2019, erişim tarihi 13 Nisan 2020.
- ¹⁰ "Yemeni minister accuses UAE of Daesh, Qaeda links", *Anadolu Agency*, 18 Eylül 2019, erişim tarihi 13 Nisan 2020.
- ¹¹ Mehmet Rakipoğlu, "Suudi Arabistan ve BAE'nin Değişen Suriye Stratejileri", *Star Açık Görüş*, 13 Ocak 2019, erişim tarihi 12 Ocak 2020.
- ¹² Mehmet Rakipoğlu, "Ortadoğu'da krizin şifresi: MbS / MbZ", *Anadolu Ajansı*, 21 Aralık 2018, erişim tarihi 05 Nisan 2020.
- ¹³ Jonathan Fenton-Harvey, "What Drives the United Arab Emirates' War on Political Islam?", *Inside Arabia*, 14 Şubat 2020, erişim tarihi 27 Şubat 2020.
- ¹⁴ Shoshana Kadem, "A British national has been detained in the UAE without charge for six months", *Verdict*, 6 Mart 2018, erişim tarihi 12 Mart 2020.
- ¹⁵ Joe Odell, "Inside the dark web of the UAE's surveillance state", *Middle East Eye*, 1 Mart 2018, erişim tarihi 14 Mart 2020; Jenna McLaughlin, "DarkMatter: United Arab Emirates Spies for Hire", *The Intercept*, 24 Ekim 2016, erişim tarihi 07 Nisan 2020.
- ¹⁶ David D. Kirkpatrick ve Azam Ahmed, "Hacking a Prince, an Emir and a Journalist to Impress a Client",

The New York Times, 31 Ağustos 2018, erişim tarihi 07 Nisan 2020.

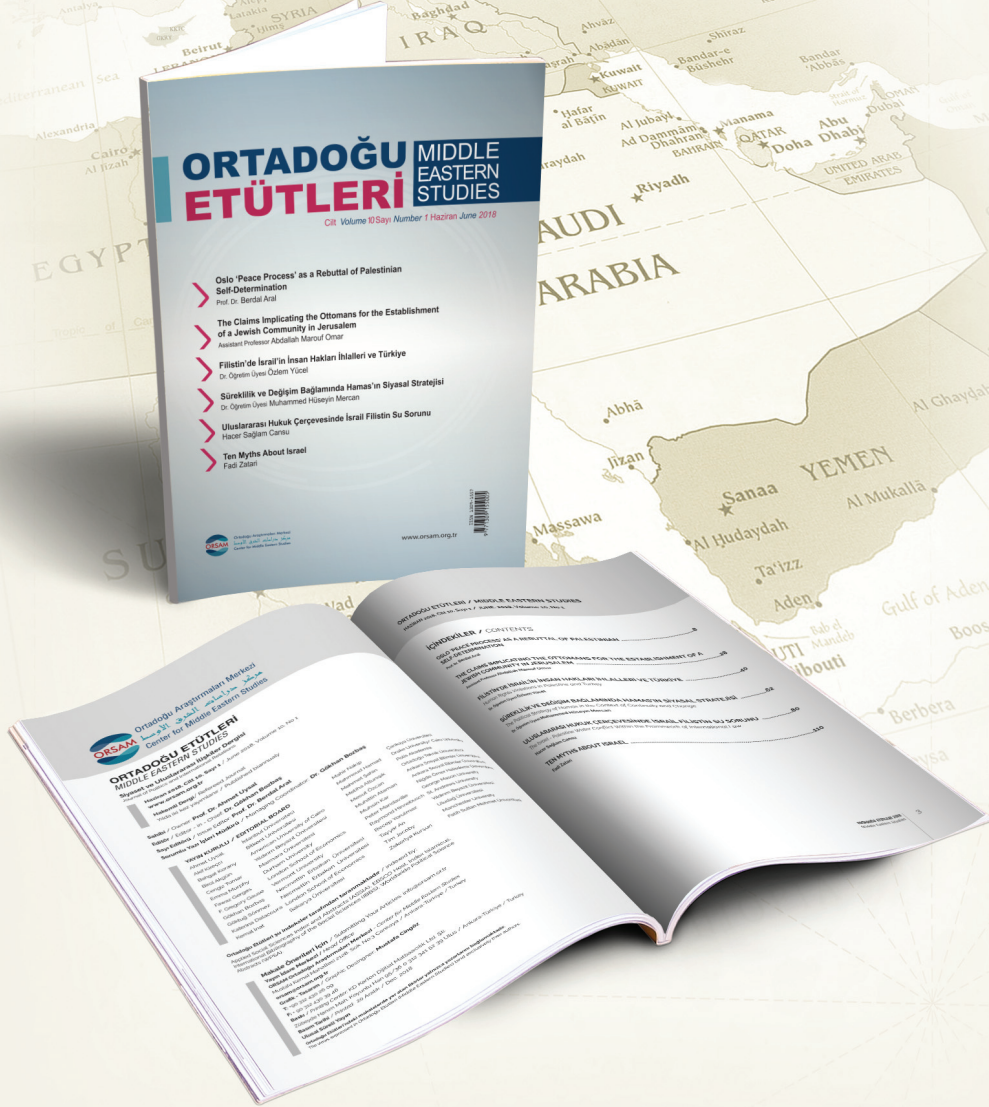
- 17 Bill Law, "UAE: Ahmed Mansoor and the true measure of patriotism", *Middle East Eye*, 28 Mart 2020, erişim tarihi 05 Nisan 2020.
- 18 Raissa Kasolowsky, "FACTBOX: What is the UAE's political structure?", *Reuters*, 1 Aralık 2009, erişim tarihi 07 Nisan 2020.
- 19 Mehmet Rakipoğlu, "BAE-İran İlişkilerinde 'Kontrollü' Gerilim", *Kriter*, Şubat 2020.
- 20 "Political Structure of the United Arab Emirates", The International Campaign for Freedom in the United Arab Emirates, United Kingdom, s.2.
- 21 "Mass Convictions Following an Unfair Trial: The UAE 94 Case", International Commission of Jurist, Switzerland, 2013.
- 22 "A Member of Amnesty Sentenced to 10 Years in Prison for the Pursuit of Democratic Reform", *Amnesty International*, 01 Aralık 2014, erişim tarihi 22 Mart 2020.
- 23 "Political Prisoners in the United Arab Emirates", The International Campaign for Freedom in the United Arab Emirates, United Kingdom, s.2
- 24 Anayasanın tamamı için bakınız. <https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/ae/ae030en.pdf>
- 25 "Political Prisoners in the United Arab Emirates", The International Campaign for Freedom in the United Arab Emirates, United Kingdom, s.3.
- 26 a.g.e.
- 27 Odell, a.g.e.
- 28 "Political Prisoners in the United Arab Emirates", ... s.5.
- 29 "10 years for a tweet: UAE jails academic for criticising Egypt", *Middle East Eye*, 31 Mart 2017, erişim tarihi 09 Şubat 2020.
- 30 "Political Prisoners in the United Arab Emirates", ... s.7.
- 31 "Political Prisoners in the United Arab Emirates", ... s.8.
- 32 1952'de kurulan Uluslararası Hukukçular Komisyonu isimli örgütün raporunun tamamı için bakınız. Mass Convictions Following an Unfair Trial: The UAE 94 Cases, Switzerland, 2013.
- 33 "Political Prisoners in the United Arab Emirates", ... s.10.
- 34 Örnek olaylardaki bilgiler ve maddi verilerin birçoğu Nisan 2015'te BAE'deki sivil ve politik hakları desteklemek amacıyla kurulan Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki Özgürlük için Uluslararası Kampanya isimli örgütün Ocak 2017 ve 2020 Mart raporlarına, uluslararası örgüt-kuruluşların yayınları ve "Ciluna27's" Blog sitesindeki verilere dayanmaktadır.
- 35 Alastair Sloan, "Britain's hypocrisy over Gulf links", *Middle East Monitor Special Report*, 2014, s.8.
- 36 Mehmet Rakipoğlu ve Menderes Kurt, "Suudi Arabistan-İsrail Örtülü İttifakını Anlamlandırmak", **Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi**, Cilt 6, Sayı 2, 2017, s.111.
- 37 Söz konusu satış Ağustos 2013'te gerçekleşmiştir. David D. Kirkpatrick ve Azam Ahmed, "Hacking a Prince, an Emir and a Journalist to Impress a Client", *The New York Times*, 31 Ağustos 2018, erişim tarihi 07 Nisan 2020.

- ³⁸ Saldırıları Mansur'un uluslararası konferanslara online katılması sonrası gerçekleşmiştir. Case History: Ahmed Mansoor, *Front Line Defenders*, 19 Eylül 2012, erişim tarihi 07 Nisan 2020. <https://www.frontlinedefenders.org/en/case/case-history-ahmed-mansoor>
- ³⁹ "Rights advocates call on UAE to release Ahmed Mansoor", *Al Jazeera*, 28 Haziran 2017, erişim tarihi 7 Nisan 2020.
- ⁴⁰ Case History: Ahmed Mansoor, *Front Line Defenders*, 19 Eylül 2012, erişim tarihi 07 Nisan 2020. <https://www.frontlinedefenders.org/en/case/ahmed-mansoor-detained>
- ⁴¹ "Rights advocates call on UAE to release Ahmed Mansoor", *Al Jazeera*, 28 Haziran 2017, erişim tarihi 7 Nisan 2020.
- ⁴² "UAE political prisoners detained indefinitely after release date", *TRT World*, 13 Haziran 2019, erişim tarihi 28 Mart 2020.

ORTADOĞU ETÜTLERİ

MIDDLE EASTERN STUDIES

Hakemli Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi

ORSAM Yayınları

ORSAM, süreli yayınları kapsamında Ortadoğu Analiz ve Ortadoğu Etütleri dergilerini yayınlamaktadır. İki aylık periyotlarla Türkçe olarak yayınlanan Ortadoğu Analiz, Ortadoğu'daki güncel gelişmelere dair uzman görüşlerine yer vermektedir. Ortadoğu Etütleri, ORSAM'ın altı ayda bir yayınlanan uluslararası ilişkiler dergisidir. İngilizce ve Türkçe yayınlanan, hakemli ve akademik bir dergi olan Ortadoğu Etütleri, konularının uzmanı akademisyenlerin katkılarıyla oluşturulmaktadır. Alanında saygın, yerli ve yabancı akademisyenlerin makalelerinin yayımlandığı Ortadoğu Etütleri dergisi dünyanın başlıca sosyal bilimler indekslerinden Applied Sciences Index and Abstracts (ASSIA), EBSCO Host, Index Islamicus, International Bibliography of Social Sciences (IBBS), Worldwide Political Science Abstracts (WPSA) tarafından taranmaktadır.

Mustafa Kemal Mah. 2128. Sok.
No:3 Çankaya/Ankara

+90 (850) 888 15 20
+90 (312) 430 39 48

info@orsam.org.tr
www.orsam.org.tr

orsamorgtr